

Recycling Netwerk: tijd voor verandering statiegeld- en afvalstelsysteem

‘Remmende voorsprong is veranderd in stimulerende achterstand’

Vanuit zijn kantoor aan huis in het landelijk gelegen Emst leidt Robbert van Duin Recycling Netwerk (RN) en Bureau B&G, dat bestaat uit drie mensen. De organisatie adviseert onder andere het ministerie van VROM en neemt geen blad voor de mond als het gaat om het afvalbeleid in Nederland. ‘De doelen van Nedvang? Een absolute mission impossible.’

Milieunoralisten
In 2001 werd Recycling Netwerk opgericht, dat bestaat uit drie man. Robbert van Duin houdt kantoor aan huis in het afgelegen plaatsje Emst, zijn twee collega's werken in Utrecht. Het drietal adviseert overheden en is aardig invloedrijk, gezien het feit dat de motie voor het eventueel in te voeren statiegeld op kleine PET-flesjes mede op aanraden van Recycling Netwerk is aangenomen.

Robbert van Duin houdt zich al 30 jaar bezig met milieubeleid en combineert hierin het commerciële met het idealistische. In 1980 begon Van Duin zich vanuit een eigen adviesbureau in te zetten voor het milieu, en van 1989 tot 1991 coördineerde hij een verpakkingproject vanuit het Ministerie van VROM. ‘Destijds was ik ook bezig met kunststoffen, met studies in opdracht van ondermeer het ministerie van Economische zaken en het ministerie van VROM.’ Het oprichten van Recycling Netwerk in 2001 was met de oplopende discussie over verpakkingssafval voor Van Duin dus een logische stap. Een keer per week steekt het trio van RN de koppen bij elkaar.

Geen lichtend voorbeeld

Er was binnen de milieubeweging weinig deskundigheid meer op het gebied van afval, vertelt de oprichter van Recycling Netwerk. ‘RN is een koepel van milieuorganisaties die zich met afval bezig houden, zoals: Stichting Natuur en Milieu, Vereniging Milieudefensie en Greenpeace, maar ook diverse lokale en internationale milieucentra en -organisaties. Die laatste hebben de druk opgevoerd en vragen gesteld over ons Nederlandse beleid omtrent verpakkingssafval. Nederland was altijd het lichtend voorbeeld op dit gebied, maar dit is inmiddels totaal het tegenovergestelde.’

Hiermee doelt Van Duin op de voorbeeldfunctie die Nederland begin jaren '90 had. Sinds 1997 zit er een knik in de vooruitgang en is Nederland in relatieve zin geen stap vooruit gekomen, vindt RN.

Terrein veroveren

In Nederland is de wet van de remmende voorsprong en de stimulerende achterstand van kracht. ‘We hebben denk ik een remmende voorsprong gehad,

maar nu we een stimulerende achterstand hebben, veroveren we langzaam terrein terug’, vertelt Van Duin. ‘Kijk naar het statiegeldstelsel: hier liepen we lange tijd mee voorop. Dit was ook wel logisch, gezien het feit dat we een dichtbevolkt land zijn. Bovendien hebben we een distributie die zich hier goed voorleent. Helaas hebben andere landen ons hiermee ingehaald.’

‘Recyclingdoel Nedvang voor 2012 is mission impossible’

Niet alleen met het statiegeldstelsel, maar ook voor het gescheiden inzamelen van PET geldt de inhaalslag van andere landen. Dit ligt volgens de ideeoloog aan twee dingen: zowel de omvang van de gemeente als de structuur. ‘Is een gebied sterk verspreid, dan zijn de inzamelresultaten van afval minder dan landelijke gebieden. Dit ervaringsfeit geldt niet alleen voor PET, maar ook voor de inzamelingsresultaten van glas, papier, karton en GFT. Niet alleen de res-pons in stedelijk tot sterk verspreid gebied is minder, ook de vervuiling, overlast en kosten zijn hoger’, vertelt Van Duin.

Verkeerd spoor

Bovenstaand gegeven is geen verrassing. In 2008 deden 50 gemeentes mee aan een pilot met het gescheiden inzamelen van PET. Hierover verscheen eind 2008 een evaluatierapport, waaruit de conclusie werd getrokken dat een haalstelsel in verspreid gebieden gemeentes lastiger is dan in landelijke gemeentes en dat een haalstelsel twee tot tweehalf keer zoveel respons heeft als een brengstelsel. ‘Verspreid gebied is meer dan de helft van de Nederlandse huishoudens. Daarom concluderen we ook dat het doel van Nedvang om 38% van alle kunststof verpakkingssafval te recyclen een mission impossible is en dat dit voor 42% in 2012 eveneens het geval is.’ Nedvang behaalt op zich wel goede resultaten bij sommige gemeentes, vindt Van Duin, maar het gaat om het totaalbeeld vindt hij.

Statiegeldmotie
Als het doel van Nedvang – 38% van alle kunststof verpakkingssafval recyclen – ook voor dit jaar niet wordt behaald, gaat de overheid over op een andere oplossing. ‘We hebben in april de overwinning geboekt dat de “statiegeldmotie” erdoorheen is gekomen’, vertelt Robbert van Duin. ‘Dit houdt in dat de overheid dan statiegeld gaat invoeren op alle kleine kunststofflesjes. We willen statiegeld op een beperkt aantal productverpakkingen, bijvoorbeeld 1,5% van het totale kunststof verpakkingssafval. Als het doorgaat zal het nog wel even duren, want inclusief besluitvorming ben je zo twee jaar verder voordat het statiegeldstelsel is doorgevoerd.’

Supermarktbrancheorganisatie CBL heeft het verkeerde spoor gekozen door zo moelijk tegen het statiegeld te zijn en te blijven, vindt Van Duin. ‘Ik kan me voorstellen dat het CBL geen fan is van hervulbare verpakkingen, maar die slag is inmiddels gestreden en hebben zij gewonnen. Dit is een nieuwe situatie. Statiegeld op kleine flesjes kan zelfs een inkomstenbron zijn voor supermarkten. Want als een gemeenteper ton ingezameld kunststof € 475,- ontvangt, waarom zou een supermarkt dan geen subsidie ontvangen? Je praat dan over een paar cent per flesje ontvangen? Er zitten namelijk ook nog wat werkzaamheden aan vast. Ik zou de rekening met de supermarkten graag aangaan. Ik durf er een kraaije wijn op te zetten dat ze er beter van worden.’

Nieuwe ronde

Over tien jaar zal er volgens Robbert van Duin een stuk internationalisering hebben plaatsgevonden. ‘F zal dan een nieuwe ronde zijn geweest met verdere aanscherping van de Europese afvalwetgeving. Prijsovername zullen voor ons in de goede richting gaan werken. Dus je mag ook verwachten dat het Nederlandse beleid dan beter is: we moeten écht harder gaan lopen’, sluit hij af.

Elien Andersen

www.recyclingnetwerk.nl

Robbert van Duin achter zijn bureau in het kantoor van Recycling Netwerk in Emst.